

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

Затверджено
На засіданні кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри

доц. В.С. Корнят

Силабус з навчальної дисципліни
«Соціальні аспекти інклюзії»,
що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 231 Соціальна робота

Львів 2022 р.

Назва дисципліни	Соціальні аспекти інклюзії
Адреса ви дисципліни	вул. Туган-Барановського,7, 79005 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	факультет педагогічної освіти, кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 «Соціальна робота», спеціальність 231 «Соціальна робота».
Викладачі дисципліни	доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, канд. пед. наук, доцент Мищишин Ірина Ярославівна
Контактна інформація викладачів	iryna.myshchyslyn@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	середа, 12:00–13:00 год. В он-лайн режимі за допомогою Skype, Teams, Zoom або подібних ресурсів. Для погодження часу додаткових он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/sotsialni-aspekty-inkliuzii
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Соціальні аспекти інклюзії» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 231 Соціальна робота для освітньої програми бакалавра, яка викладається в 4 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською кредитно-трансферною системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	<p>Курс розроблений для студентів освітнього рівня бакалавр факультету педагогічної освіти, спеціальності «Соціальна робота». Викладання курсу спрямоване на набуття студентами ґрунтовних знань та умінь, необхідних для організації соціальним працівником продуктивної взаємодії в інклюзивному середовищі. У курсі представлено огляд теоретичних основ соціальної інтеграції в сучасному світі, охарактеризовано моделі та практичні шляхи соціальної та освітньої інклюзії окремих категорій осіб. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та елементи соціальної інклюзії. 2. Процесуальні та змістові аспекти організації освітньої інклюзії. <p>У першому модулі розглянуто еволюцію поглядів щодо суспільного сприйняття окремих категорій осіб, способи соціальної інтеграції, типи соціального виключення та маргіналізації. Зосереджено увагу на специфіці соціальної інклюзії окремих груп: людей похилого віку, дітей-сиріт, девіантів, дітей, які навчаються у формі домашньої освіти, батьків, які виховують дітей з особливими потребами. У другому модулі проаналізовано моделі інклюзивної освіти, шляхи оптимізації освітнього процесу в інклюзивному середовищі, особливості оцінювання й створення безбар'єрного освітнього простору, шляхи налагодження взаємодії з батьками.</p>
Мета та цілі дисципліни	<p>Метою викладання навчальної дисципліни "Соціальні аспекти інклюзії" є набуття студентами професійної компетентності для налагодження взаємодії в умовах соціального та освітнього інклюзивного середовища.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни "Соціальні аспекти інклюзії" є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • формування у студентів знань про сутність, мету, завдання, шляхи соціальної інтеграції та інклюзії;

	<ul style="list-style-type: none"> • формування знань, умінь та навиків організації інклюзивного освітнього середовища; • оволодіння знаннями щодо специфіки соціальної інклюзії окремих категорій: людей похилого віку, дітей-сиріт, девіантів, дітей, які навчаються у формі домашньої освіти, батьків, які виховують дітей з особливими потребами; • набуття студентами умінь організовувати інклюзивну взаємодію із різними категоріями соціально дезадаптованих чи соціально виключених осіб; • оволодіння прийомами профілактики соціального виключення, забезпечення соціального супроводу осіб з особливими потребами в інклюзивному середовищі.
<p>Література для вивчення дисципліни курсу</p>	<p style="text-align: center;">Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів / Е. Данієлс, К. Стаффорд. - Львів : Надія, 2000. - 255 с. 2. Інклюзивна освіта. Посібник для батьків: посібник / Анна Креста, Джоана Блейз, Ольга Красюкова-Еннз. - К., 2012. - 116 с. 3. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія / А. А. Колупаєва. - К. : Самміт-Книга, 2009. - 272 с. 4. Соціальна та освітня інклюзія : історія, сучасність, перспективи розвитку : колективна монографія / за загальною редакцією С.П. Миронової, Л.Б. Платаш ; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. - Чернівці : Технодрук, 2021 5. Садова І. Інклюзія у закладах загальної середньої освіти України : тенденції розвитку: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. - Дрогобич : Посвіт, 2020. - 447 с. 6. Найда Ю. Соціальна інклюзія : навчально-методичний посібник / [Ю.М. Найда, Т.М. Ткаченко] ; Всеукраїнський фонд "Крок за кроком", Фонд Чарльза Стюарта Мотта. - Київ : Видавничий дім Пляяди, 2014. - 66 с. 7. Нечепорчук А. Новий освітній простір. Безбар'єрність. Інформаційний посібник, 2019. - 151 с. <p style="text-align: center;">Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Давиденко Г.В. Інклюзія у вищих навчальних закладах Європейського Союзу : монографія / Г.В. Давиденко ; Національний авіаційний університет. - Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. - 313 с. 9. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І., - К.: 2007. - 128 с. 10. Піронкова О. Технології стигматизації та інклюзії як альтернативні соціальні практики взаємодії з психічнохворими в сучасному суспільстві : монографія / Оксана Феліксівна Піронкова. - Харків : Око, 2016. - 398 с. 11. Стандарти громадсько-активної школи: соціальна інклюзія: навчально-методичний посібник / Найда Ю.М., Ткаченко Л.М. Під заг. ред. Даниленко Л.І., - К.: ТОВ «Видавничий дім «Пляяди», 2014. - 68 с. 12. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. М. – [2–ге вид., доп.]. – Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. – 170 с. 13. Інклюзія дітей з порушеннями психічного розвитку : монографія / Ольга Ферт ; Львівський національний університет імені Івана Франка. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 431 с.
<p>Обсяг курсу</p>	<p><u>Денна форма</u> 90 год, з яких 64 год аудиторних занять, з них 32 год лекцій, 32 год семінарсько-практичних занять, та 26 год самостійної роботи.</p> <p><u>Заочна форма навчання:</u></p>

	<p>10 годин аудиторних занять. З них 4 години лекцій, 6 годин практичних занять та 170 годин самостійної роботи</p>
Очікувані результати навчання	<p>В результаті вивчення курсу студенти зможуть досягти таких результатів: ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК6, ЗК11, ЗК12, ЗК15. ФК2, ФК3, ФК4, ФК5, ФК6, ФК10, ФК11, ФК16, ФК21, ФК22.</p> <p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоретичних основ процесів соціального виключення, стигматизації, адаптації, інтеграції, інклюзії; • причин, етапів, типів, наслідків соціального виключення; • технік та моделей соціальної та освітньої інклюзії; • характеристик різних груп соціально дезадаптованих осіб, які потребують соціальної, освітньої інклюзії; <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати оптимальні шляхи та забезпечувати умови для соціальної, освітньої інклюзії; • створювати інклюзивне освітнє середовище з урахуванням вимог безбар'єрності та розвивального характеру; • здійснювати соціальний супровід осіб в умовах соціального та освітнього інклюзивного середовища; <p>Комунікація:</p> <ul style="list-style-type: none"> • організовувати спілкування з особами, які зазнали соціального виключення, в умовах інклюзивного середовища; • долати бар'єри, дотримуватись етики комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, фахівцями в інклюзивному процесі; <p>Автономія та відповідальність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати завдання і шляхи професійного розвитку соціальних працівників, які вирішують проблеми соціального виключення та створюють умови для соціальної, освітньої інклюзії різних груп дезадаптованих осіб.
Ключові слова	Соціальна інтеграція, соціальна інклюзія, соціальне виключення, освітня інклюзія, особи з особливими потребами, інклюзивний освітній простір.
Формат курсу	очний/заочний
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	залік у кінці семестру, за результатами поточної успішності.
Пререквізити	Психологія особистості, загальна та вікова психологія, загальна та соціальна педагогіка, теорія соціальної роботи, основи соціалізації особистості.
Навчальні методи та техніки, які будуть використані під час викладання	лекції, мультимедійні презентації, ілюстрування, демонстрування, дискусія, пояснення, евристична бесіда, стимулювання пізнавального інтересу, мотивування, розв'язування задач, робота в групах, методи контролю і самоконтролю: тестування, усне і письмове опитування, письмове виконання завдань для самостійної роботи
Необхідне Обладнання	персональний комп'ютер із програмним забезпеченням, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • робота на практично-семінарських заняттях; максимальна кількість – 48 балів; 48% семестрової оцінки; • контрольні заміри (модульні контрольні роботи): максимальна кількість

<p>діяльності)</p>	<p>– 40 балів; 40% семестрової оцінки;</p> <ul style="list-style-type: none"> • завдання для самостійної роботи – 20 балів; 20% семестрової оцінки. <p>Робота на семінарських заняттях 48 балів (передбачено 16 занять, на одному занятті максимально студент може отримати 3 бали).</p> <p>Модульні контрольні роботи 2 по 20 балів.</p> <p>Усна відповідь на семінарському занятті оцінюється максимально – 3 бали виконання завдання для самостійної роботи максимально – 12 балів, (2 роботи по 6 балів).</p> <p>Критерії оцінювання усних відповідей:</p> <p>3 б. – змістовна, логічна відповідь, наявність аргументованих суджень, власних прикладів.</p> <p>2б. – студент демонструє розуміння основних теоретичних положень, допускає помилки, відчуває труднощі в пошуку прикладів чи аргументів.</p> <p>1б. – студент виявляє неточності у розумінні основних положень, відповідь носить фрагментарний характер.</p> <p><i>завдань для самостійної роботи:</i></p> <p>0-4 б. – змістовність, логічність, аргументованість представлених міркувань, наявність авторських суджень;</p> <p>1-2 б. - повнота висвітлення питання.</p> <p><i>тестових завдань у проміжному, підсумковому контролі</i></p> <p>1 або 2 бали визначено відповідно до типу завдань.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані за роботу на практично-семінарських заняттях, проміжному модульному контролю, (тестуванні). При цьому обов'язково враховуються активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Забороняється плагіат, пропуски навчальних занть без поважних причин. Письмове виконання завдань для самостійної роботи передбачене у межах практично-семінарських занять, що унеможливорює порушення норм академічної етики.</p>
<p>Питання на іспит</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальне виключення, маргіналізація, інтеграція, інклюзія. 2. Поняття про соціальне виключення. 3. Соціальне виключення в історичному контексті. 4. Причини та ознаки соціального виключення. 5. Типи соціального виключення та його наслідки. 6. Шляхи протидії соціальному виключенню. 7. Стигматизація і дискримінація. 8. Базові цінності соціальної інклюзії. 9. Характеристика соціально дезадаптованих груп. 10. Соціальна інтеграція як наслідок еволюції суспільного сприйняття соціально виключених осіб. 11. Стратегії соціальної інклюзії. 12. Категорії дітей, що відносяться до вразливих груп за класифікацією ЮНЕСКО. 13. Шляхи, моделі та особливості соціальної інклюзії окремих категорій. 14. Кількісні та якісні показники дитячої безпритульності в Україні. 15. Соціальна інклюзія дітей-сиріт. 16. Основні типи дитячої та підліткової дезадаптації: патогенна, психосоціальна й соціальна. 17. Соціальне включення осіб із девіантною поведінкою. 18. Шляхи соціальної реабілітації дітей-сиріт. 19. Форми та шляхи соціальної інклюзії дітей-сиріт. 20. Домашня форма освіти: передумови розвитку й характеристика явища. 21. Соціальна інклюзія дітей, які здобувають домашню освіту.

	<p>22. Особливості та проблеми соціалізації дітей, які здобувають домашню освіту.</p> <p>23. Шляхи соціальної інклюзії дітей, які здобувають домашню освіту.</p> <p>24. Шляхи реабілітації та соціального включення осіб з суїцидною поведінкою.</p> <p>25. Проблема старіння населення в сучасному світі.</p> <p>26. Соціально-психологічні особливості людей похилого віку.</p> <p>27. Ейджизм: сутність та форми прояву. Соціальна інклюзія людей похилого віку.</p> <p>28. Зарубіжний досвід організації інклюзивної освіти.</p> <p>29. Моделі та принципи освітньої інклюзії.</p> <p>30. Історія спеціальної освіти й інклюзії в Україні.</p> <p>31. Сутність, завдання та особливості організації інклюзивної освіти в Україні.</p> <p>32. Мейнстрімінг в інклюзивному освітньому процесі.</p> <p>33. Безбар'єрне освітнє середовище.</p> <p>34. Умови доступності закладу для навчання осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>35. Зарубіжний досвід впровадження універсального дизайну в освітньому середовищі.</p> <p>36. Технічні норми формування безбар'єрного освітнього простору.</p> <p>37. Взаємодія з батьками учнів, з особливими освітніми потребами.</p> <p>38. Емоційне вигорання матерів, які виховують дітей з особливими потребами.</p> <p>39. Робота соціального педагога в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>40. Характеристика груп осіб, з особливими освітніми потребами.</p> <p>41. Організація оцінювання успішності учнів в інклюзивному класі.</p> <p>42. Трансформація ставлення до осіб з особливими потребами: від ізоляції до інклюзії.</p> <p>43. Нормативно-правова база інклюзивної освіти.</p> <p>44. Командний підхід в інклюзивному процесі.</p> <p>45. Шляхи співпраці з інклюзивними ресурсними центрами.</p>
Опитування	Анкетування з метою оцінювання якості курсу буде здійснено після завершення курсу.

Таблиця 1

Схема курсу Соціальні аспекти інклюзії

Тиж-день	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Література	Завдання	Термін виконання
1. Сутність та елементи соціальної інклюзії					
1	<p>Соціальне виключення.</p> <p>1. Соціальне виключення в історичному контексті.</p> <p>2. Причини та ознаки соціального виключення.</p> <p>3. Типи соціального виключення та його наслідки</p> <p>4. Стигматизація і дискримінація.</p>	Лекції – 2 год, семінар. заняття – 2 год, сам. роб. – 2 год	4, 6, 10, 11	<ul style="list-style-type: none"> • опрацювати рекомендовану літературу, • засвоїти основні поняття теми: «соціальне виключення», «соціальна ізоляція», • з'ясувати передумови формування упередженого ставлення та еволюцію поглядів щодо суспільного сприйняття соціально дезадаптованих осіб. 	1 тиждень
2	<p>Соціальна інтеграція</p> <p>1. Соціальна інтеграція як наслідок еволюції суспільного сприйняття соціально виключених осіб.</p> <p>2. Стратегії соціальної інклюзії.</p>	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год,	4, 6, 10, 11	<ul style="list-style-type: none"> • опрацювати рекомендовану літературу, • засвоїти основні поняття теми «соціальна інтеграція», «соціальна інклюзія». 	1 тиждень

	3. Шляхи протидії соціальному виключенню.	сам. роб. – 2 год		<ul style="list-style-type: none"> •з'ясувати переваги та недоліки різноманітних стратегій соціальної інклюзії; •проаналізувати особливості формування соціальної політики з питань інтеграції та інклюзії. 	
3	Соціальна інклюзія 1. Базові цінності соціальної інклюзії. 2. Характеристика соціально дезадаптованих груп. 3. Шляхи, моделі та особливості соціальної інклюзії окремих категорій.	Лекції – 2 год, практи. заняття – 2 год, сам. роб. 2 год	4, 6, 10, 11	<ul style="list-style-type: none"> •Опрацювати рекомендовану літературу, •з'ясувати спільні та відмінні риси різних груп соціально дезадаптованих осіб; •визначати найбільш ефективні шляхи та моделі соціальної інклюзії в українській практиці, • запропонувати рекомендації щодо створення оптимальних умов для інклюзивної діяльності. 	1 тиждень
4	Соціальна інклюзія осіб із девіантною поведінкою 1. Характеристика типів і причин відхилень у поведінці. 2. Основні типи дитячо-підліткової дезадаптації: патогенна, психосоціальна й соціальна. 3. Девіантна й делінквентна поведінка. 4. Соціальне включення осіб із девіантною поведінкою.	Лекції – 2 год, практи. заняття – 2 год, сам. роб. – 2 год	4, 6, 10, 11	<ul style="list-style-type: none"> •опрацювати рекомендовану літературу, •засвоїти основні питання теми: «девіантна поведінка», «делінквентна поведінка»; •проаналізувати причини формування соціально неприйнятної поведінки; •запропонувати шляхи та заходи успішної соціальної інклюзії девіантів. . 	1 тиждень
5	Соціальна інклюзія дітей-сиріт 1. Типи та причини сирітства. 2. Кількісні та якісні показники дитячої безпритульності в Україні. 3. Шляхи соціальної реабілітації дітей-сиріт. 4. Форми та шляхи соціальної інклюзії дітей-сиріт.	Лекції – 2 год, практи. заняття – 2 год, сам. роб. – 2 год	4, 6, 10, 11	<ul style="list-style-type: none"> •Опрацювати рекомендовану літературу; •Проаналізувати поняття «соціальне сирітство» та визначити його сучасний контекст; •Охарактеризувати кількісні показники соціального і біологічного сирітства станом на сьогодні; •Запропонувати шляхи успішного соціального залучення дітей-сиріт •Проаналізувати зарубіжний досвід соціальної інклюзії дітей-сиріт. 	1 тиждень
6	Соціальна інклюзія осіб з суїцидною поведінкою 1.Харктеристика й типи суїцидних намірів. 2. Причини суїциду. 3. Шляхи реабілітації та соціального включення осіб з суїцидною поведін-	Лекції – 2 год, практи. заняття – 2 год, сам. роб. – 1	4, 6, 10, 11	<ul style="list-style-type: none"> •Опрацювати літературу з окресленої проблеми; •З'ясувати кількісні показники явища на сучасному етапі; •Проаналізувати соціальні передумови суїцидної по- 	1 тиждень

	кою.	год		ведінки та автоагресії; •Запропонувати прогресивний зарубіжний досвід соціальної залученості осіб з суїцидними намірами.	
7	Соціальна інклюзія людей похилого віку 1. Проблема старіння населення в сучасному світі. 2. Соціально-психологічні особливості людей похилого віку. 3. Ейджизм: сутність та форми прояву. 4. Соціальна інклюзія людей похилого віку.	Лекції – 2 год, практи. заняття – 2 год, сам. роб. – 2 год	4, 6, 10, 11	•З'ясувати основні питання теми, опрацювати рекомендовану літературу; •Прокласифікувати причини соціального виключення людей старшого і похилого віку; •Навести приклади ейджизму з власних спостережень; •Запропонувати шляхи та форми соціальної інклюзії літніх людей.	2 тижні
8	Соціальна інклюзія дітей, які здобувають домашню освіту. 1. Домашня форма освіти: передумови розвитку й характеристика явища. 2. Особливості та проблеми соціалізації дітей, які здобувають домашню освіту. 3. Шляхи соціальної інклюзії дітей, які здобувають домашню освіту.	Лекції – 2 год, практи. заняття – 2 год, сам. роб. – 1 год	4, 6, 10, 11	•Опрацювати рекомендовану літературу; •Дослідити кількісні показники здобувачів домашньої освіти в різних регіонах, з'ясувати причини та динаміку; •Заповнити порівняльну таблицю вітчизняного та зарубіжного досвіду домашньої освіти; •Визначити перспективи розвитку домашньої освіти в Україні та шляхів соціального включення учнів.	1 тиждень
2. Процесуальні та змістові аспекти організації освітньої інклюзії.					
9, 10	Організація інклюзивної освіти 1. Історія розвитку спеціальної освіти в Україні 2. Соціальна та медична моделі допомоги. 3. Сутність, завдання та особливості організації інклюзивної освіти. 4. Характеристика груп осіб, з особливими освітніми потребами. 5. Основні принципи інклюзивної освіти.	Лекції – 4 год, практи. заняття – 4 год, сам. роб. – 3 год	1, 2, 3, 5	•опрацювати рекомендовану літературу, • засвоїти основні характеристики різних моделей допомоги; •проаналізувати характерні риси груп осіб з особливими освітніми потребами: •визначити можливості та межі забезпечення освітніх послуг для осіб з різними нозологіями.	1 тиждень
11	Зарубіжний досвід організації інклюзивної освіти 1. Основні етапи становлення спеціальної освіти за кордоном. 2. Моделі освітньої інклюзії. 3. Мейнстрімінг в інклюзивному освітньому процесі.	Лекції – 2 год, практи. заняття – 2 год, сам. роб. – 2 год	1, 2, 3, 5, 8, 12	•опрацювати рекомендовану літературу, • простежити еволюцію суспільного сприйняття людей з особливими потребами в зарубіжних країнах; •описати зарубіжні моделі інклюзивної освіти в перспективі використання у	1 тиждень

				вітчизняній педагогічній практиці.	
12	<p>Безбар'єрне освітнє середовище</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про доступність, універсальний дизайн освітнього простору. 2. Умови доступності закладу для навчання осіб з особливими освітніми потребами. 3. Зарубіжний досвід впровадження універсального дизайну в освітньому середовищі. 4. Технічні норми формування безбар'єрного освітнього простору. 	<p>Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, сам. роб. – 1 год</p>	1, 2, 5, 7, 12	<ul style="list-style-type: none"> •опрацювати рекомендовану літературу; •проаналізувати умови створення безбар'єрного освітнього середовища; •з'ясувати основні вимоги універсального дизайну у закладі освіти; •простежити наявні перешкоди для створення безбар'єрності, що мали місце у закладах освіти де навчалися студенти. •визначити найбільш характерні архітектурні проблеми для людей з особливими потребами у середовищі міста. 	1 тиждень
13	<p>Організація навчання в інклюзивному середовищі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дидактичні аспекти роботи вчителя в інклюзивному класі. Диференціація навчання. 2. Приклади модифікацій та адаптацій в організації навчального процесу. 3. Загальні підходи щодо оцінювання успішності учнів в інклюзивному освітньому процесі 	<p>Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, сам. роб. – 1 год</p>	1, 2, 3, 5, 9, 12	<ul style="list-style-type: none"> •опрацювати рекомендовану літературу, • проаналізувати стратегію диференційованого навчання в умовах інклюзивної освіти; •Описати шляхи реалізації формувального оцінювання учнів з особливими освітніми потребами. 	1 тиждень
14, 15	<p>Командний підхід в інклюзивному процесі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Склад команди супроводу. Типи команд. 2. Педагогічна супервізія. 3. Співпраця команди та батьків. 4. Шляхи співпраці з інклюзивними ресурсними центрами. 	<p>Лекції – 4 год, практ. заняття – 4 год, сам. роб. – 4 год</p>	1, 2, 3, 5, 12	<ul style="list-style-type: none"> •опрацювати рекомендовану літературу, • засвоїти основні питання теми: «мультидисциплінарний підхід», «супервізія»; •охарактеризувати обов'язки батьків, вчителя, асистента вчителя в умовах інклюзивної освіти; •визначити основні завдання та функції соціального педагога в інклюзивному освітньому процесі; •охарактеризувати алгоритм надання психолого-педагогічних та корекційно-розвивальних послуг в умовах освітньої інклюзії. 	2 тижні
16	<p>Соціально-психологічна допомога та інклюзія батьків, які виховують дітей з особливими потребами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль батьків у процесі інтегрування дитини з особливими потребами. 2. Компетентнісне батьківство. Система планування MAPS. 	<p>Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, сам. роб. – 1 год</p>	1, 2, 3, 5, 7, 13	<ul style="list-style-type: none"> •опрацювати рекомендовану літературу, •описати шляхи залучення батьків до процесу освітньої інклюзії; •з'ясувати основні правила етики спілкування фахів- 	1 тиждень

	3. Емоційне вигоряння матерів, які виховують дитину з особливими потребами.	год		ців з батьками; •охарактеризувати симптоми емоційного вигоряння матерів, запропонувати шляхи допомоги.	
--	---	-----	--	---	--